

01. marts 2024

UPA2024/75

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Namminersorneq pillugu Inatsimmi § 21-p atuutsilersinneqarnissaa siunertaralugu ataatsimiititaliamik pilersitsisoqarnissaanik Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Kuno Fencker, Siumut)

Aprilimi 2023 Inatsit Tunngaviusussaq pillugu Isumalioqatigiissitaq Kalaallit Nunaata tunngaviusumik inatsisissaattut missingiussaminik naammassisaqarpoq. Kingorna ukiakkut 2023 Inatsisartut Naalakkersuisut pisinnaatippaat, tunngaviusumik inatsisissaq pillugu isumaliutissiissut paasititsiniutigalugu sulineq ingerlateqqissagaat.

Namminersorneq pillugu Inatsit ilusilersugaasimanermigut siunertaraa, inuiaat Kalaallit pisinnaatitaaffeqartut aalajangissallugu, Danmarkimut attaveqarneq pillugu isumaqatiginninniarnissamut qanoq ittumik pisinnaatillugit Naalakkersuisut aallartitsissanersut. Namminersorneq pillugu Inatsimmi § 21-p oqaaseqataanni ilaatigut ima allaqqasoqarpoq

*(Nammineq nutsigaq): "Namminersorlutik Oqartussat qaqugukkulluunniit tunngaviusumik inatsisissamut suliaqarlutik aallartissinnaapput. Taamaappat Kalaallit Nunaat Namminersorneq pillugu Inatsisip iluani nammineerluni naalagaaffinngornissamut piareersaateqarsinnaavoq. Kalaallit Nunaata naalagaaffinngornissamut nalilersugaannut ilaatigut ilaasinnaapput Danmarki peqatigalugu aaqqissuussinerit (Naalagaaffiit Peqatigiikkumasut) kiffaanngissuseqarluni suleqatigiiffiusut."*¹

Taamaattumik Namminersorneq pillugu Inatsimmut pissusissamisoortumik inissisimaffiuvoq, Inatsisartut inuiannut Kalaallinut sinniisutut Naalakkersuisut pisinnaatippassuk isumaqatiginninniarnissamik aallartitseqqullugit, taannalu uani siunnersuummi pineqarpoq.

Siumup anguniagaraa Kalaallit Nunaat naalagaaffinngussasoq. Naalagaaffinngorneq Siumumut ima isumaqarpoq, nunarsuarmioqativut suleqatigissagivut aamma akisussaaffiit tamarmik innuttaasunut Kalaallit Nunaannullu pingaaruteqartut tamakkiisumik politikikkut

---

¹ <https://www.retsinformation.dk/eli/ft/200812L00128>

kiffanngissuseqarluni akisussaaffeqarlunilu tiguneqassasut. Taamaattumik Kalaallit Nunaanni innuttaasut peqatigiillutik nunaminnik oqartussaanerpaanngornissaminnut tigusinissaasa taasissutigineqarsinnaanera pillugu piareersaasioqatigiittariaqavipput. Tamanna pisariaqassappat Naalagaaffiup oqartussaasuunik isumaqatigiinniartoqareernerata kingorna erseqqissarneqarsinnaavoq, illuatungeriillu tamarmik Kalaallit Nunaata Danmarkillu akornanni suleqatigiinnissamut toqqammavissamik pilersitsissapput, tamannali isumaqatiginninniartut akornanni tunngavilikkanut inuiaqatigiinnilu innuttaasunik taasititsinermik tunngaveqassaaq.

Siumup anguniarpaa politikikkut tamakkiisumik oqartussaalernissaq namminiussuseqalernissarlu, tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit nunanut allanut akisussaaffinnik avitseqatigiissinnaaneq ammatillugu. Politikikkut aaqqiagiinnginnerit pinngitsoortinniarlugit suleqatigiinnissat taamaattut peqqissaartumik aaqqissuunneqassapput aamma qulakkeerumallugu illuatungeriit tamarmik naligiillutik inissisimanissaat kiisalu tamakkiisumik inuiattut namminiussuseqarneq piousoq qulakkeerniarlugu.

Siumup eqqumaffigai nunani allani misilittagaalersimasut, tassaasut naalagaaffiit marluk akunnerminni nunasiaateqartuusimasutut nunasiaataasimasutullu inissisimasut suleqatigiikkaangata. Tassunga tunngatillugu ataatsimiititaliap sulinerminni anguniartariaqarpaa, ullutsinnut naleqquttumik, oqartussaaffilersuisumik nutaaliortumillu aaqqissuussinissaq orniginassamat, soorlu “Naalagaaffiit Peqatigiikkumasut”, “commonwealth” allatulluunniit naalagaaffittut Danmarkimut suleqateqarsinnaaneq, tamannalu isumaqatiginninniarnerni isummerfigineqarpat, nunanut marlunnut inuinullu aaqqissuussinerussasoq pitsaasoq.

Danskit tunngaviusumik inatsisaata akueraa Danmarki tassaasoq naalagaaffik ataasiusoq, tamannalu kingorna Kalaallit Nunaata nunat tamalaat akornanni suleqatigiiffinnut peqataasinnaaneranut killilersuisutut malunniuttarpoq. Taamaakkami una aalajangiiffigisassatut siunnersuut naqissusiivoq, Kalaallit Nunaat nammineerluni nunat tamalaat suleqatigiiffiinut peqataanissanut aalajangersaasassasoq, soorlu NEAFC, NAFO, NATO, Naalagaaffiit Peqatigiit aamma Issittumi Siunnersuisooqatigiit, suleqatigiinnerlu Danmarkip imminut pisinnaatitaaffilersorsimaneranut pituttorsimassanngitsoq.

Siumup ilisimavaa akisussaaffiit tamaasa ullormiit ullormut tigussallugit unamminartuussasoq. Ilutigisaanik partiip ilisimavaa, politikikkut namminiussuseqarnissamik kissaateqarnerup piviusungortinnissaanut tigusassanut politikikkullu aqutsinissamut pilersaaruteqarnissaq pisariaqartoq. Taamaattumik politikikkut namminiussuseqarnissaq aamma naligiilluni kiffaanngissuseqarlunilu ingerlanissaq angujumallugu, ataatsimiititaliami sulinermi eqqumaffigineqartussat ilagisariaqarpaat oqartussaaqataanitta qulakkeernissaa, inatsisit tunngavilugit ingerlatsinitta innarlerneqannginnissaa, nammineq aalajangersaasinnaanitta qulakkeernissaa aamma aningaasarsiornikkut periusissiorsimasariaqartugut.

Piffissami uani Siumup anguniarpaa, nammineq aalajangiinissamut pisinnaatitaaneq inuiassuit akornanni maleruagassat naapertorlugit ingerlanneqassasoq. Ataatsimiititaliap anguniassavaa

naalagaaffeqariaaseq qanoq ittoq Kalaallit Nunaata naalagaaffittut atisalersuutigissaneraa, aamma Danmarkip pisariaqassappat isumaqatiginninniarfigereernerata kingorna. Taamaattumik siunertaavoq nanissallugu, uagut soqutigisavut salliutinniarlugit naalagaaffeqatigeeriaaseq qanoq ittoq sunaassusersisimanissaa, aamma politikikkut namminiussuseqarneq pillugu taamalu nunarsuarmioqatigiinnut tamakkiisumik Kalaallit Nunaata peqataalernissaa periarfissiissutigissallugu, tamatumalu kingunerisaanik aningaasarsiornikkut ineriartornissamullu periarfissiissuteqartoqaqqullugu.

Siumumut pingaarpoq Kalaallit Nunaata kiffaanngissuseqarluni nunarsuarmioqatigiit akornanni peqataalernissaa, aamma inuiaat Kalaallit namminerisaminnik inuiaassuseqassasut naalagaaffimminnilu innuttaassuseqassasut ilutigisaanillu nunat inoqqaavisut inissisimasut akuerineqassasut.

Suliniarnerit taamaattut aallartinniarlugit siunnersuutigineqarpoq ataatsimiititaliortoqassasoq, taakkulu Kalaallit Nunaata, inuiaat Kalaallit aamma Inuit soqutigisaat suliarissagaat. Ataatsimiititaliornissaaq siunertaralugu Naalakkersuisut peqquneqassapput isumalluutissanik pisariaqartunik immikkoortitseqqullugit, aamma pisariaqassappat Naalagaaffik suleqatigalugu. Ataatsimiititaliap suliai tigussaasumik naalagaaffinngornissaaq siunertaralugu innuttaasunik taasisitsinissamut tunngaviliissapput.

Aatsaat naalagaaffinngornissaaq pillugu isumaqatiginninniarnit piareerpata aamma innuttaasunik taasisitsineq naammassineqarpat, Kalaallit Nunaata tunngaviumik inatsisissaa naammassineqaruni pitsaanerussiaaq, tassami isumaqatiginninniarnermi angusat naalagaaffeqariaaseq qanoq ittuunissaanut sunniuteqartussaassammata.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Siunnersuummi pineqarpoq ataatsimiititaliaq pilersinniarlugu Naalakkersuisut piareersaateqarlutik aallartissasut aamma suliasat allattorsimaffiat ilanngullugu. Sulineq taanna ukiariaata tungaanut ingerlasussatut naatsorsuutigineqarnamat, piffissanngorpat aningaasat atorineqartussat naniniarlugit Aningaasanut Inatsimmut 2025-imiit atuuttussamut Siumut suleqataasaaq, taamaasilluni ataatsimiititaliap suliasani pisortatigoortumik januaarip aallaqqaataani 2025 aallartissinnaaniassammagit.

Taamaakkami massakkuugallartoq uppernassuseqakannersumik suliasap qanoq akeqassanera tikkuaruminaappoq.

Namminersortunut aningaasaatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Soqanngilaq.

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Siumup ilimasuutigaa aningaasat Aningaasanut Inatsit 2025 aqutigalugu nanineqartussat innuttaasunut sunniuteqassanngitsut.